

Ләмберәдә яшәвче Халидә Сенәтулла кызы Мариновага 92 яшь, дип яза «Призыв» газетасы. Ул күп фатирлы йортнын бер бүлмәле квартирында күптән берүзе яши; туганнарыннан беркем дә исән калмаган инде. Шул ук вакытта, өлкән яшәтәге ханым үз тормышыннан зарланмый. Киресенчә, һәр киләсе көнгә соенеп бетә алмый. Әле кыш килеп житмәгән, ә ул инде киләсе яз турында уйлый: хәзер үк нинди яшелчә орлыкларын сатып алырга кирәклегә турында планнар този. Өсөнрак, ике сутый бакчасында нәрсә утыртачагын фатир тәрәзәсеннән карап хыяллана. - Олы яшемдә булуга карамастан, барлык эшләренә үзем башкарам, - дип белдерде шушы көннәрдә игеләклә карчык. - Мин бит үз бакчамда ярдәмчеләрсез эшлим. Яшелчәне үзем утыртам, түтәлләрдәге чүп үләнне утыйм, үсемлекләргә су сибәм. Үз бәрәнгем, кишерем, чөгәндерем, суганым... Бу гажәеп ханым ой эшләрен дә мөстәкыйль башкара - жыештыра, юа, аш-су әзерли, икән. Кибетләргә дә икмәк яки сот артыннан үзе йори. Ө тагын, эчү һәм ашарга әзерләв очен, жәмәгать коесыннан биш литрлы пластик савытка тутырып, суны да үзе алып кайта. Фатирда краннан ага торган сунын сыйфаты начар, ди.

Халидә Сенәтулла кызына күптән түгел «Сугыш балалары» дигән истәлек медальне ойдә тапшырганнар. Бу ана бик ошаган. Ө нигә үз сәләмәтлегенне куркыныч астына куярга, - ди ул, хәзер күпләр, пандемия аркасында, артык тапкыр урамга чыгудан да курка бит?

- Мин бүлектән бик канәгать. Боек Ватан сугышы вакытындагы хезмәтемне искә тошерүләре һәм бәяләүләре бик күнелле, - ди озын гомерле ханым. - Ий, без ул вакытта ничек эшләдек, ничек эшләдек! Сугыш башланганда мина уноч яшь кенә (1928 елда тудым) иде бит! Өтием белән әниемнән ундүрт баласы иде; мин - ин кечкенәләре, ягъни исәбе буенча ундүртенчесе. Менә күпме иде! Ө хәзер минем беркемем дә калмады – апаларым да, абыйларым да бакыйлыкка күчтеләр инде. Ундүрттән берәв - берүзем генә калдым.

Халидә Сенәтулла кызы, кырыгынчы елларны искә алып, ул вакытта авылларда балалар тиешледән тизрәк үстеләр, ди. Өлкәнәю теләге булганга түгел, ә тормыш таләп иткәнгә. Бигрәк тә күп балалы гаиләләргә исән калу авыр булды. Кешеләр көн саен, ботенләй аяктан егылмас очен, авызга нинди аш бортеге салырга - ашарга, дип уйладылар шул вакыт. Ө тагын – көне-төне эшләделәр. Безнен героёбыз да туган колхозына ярдәм

итөргө тырышкан: басу-кырларда, токтарда яшвсмер буларак башкарган эшлөрен санап бетерерлек түгөл... Авыр булган, тик ул вакытта беркем дә авырлыкларга зарланмаган. Барысы да дошманны тиз арада жинв, фронттан якын кешелөренен ойлөренө исән-сау кайтулары турында хыялланганнар.

- Кайвакыт балалар мәктәпкә дә йормә-дә, - дип сүзен дәвам итә Х.С.Маринова. - Монын сәбәбе берничә иде: фронт очен эшлөргә һәм олкәннөргә хужалык буенча ярдәм итөргә кирәк иде. Кышларын мәктәптә бик салкын була иде, хәтта чернила тунды. Кәгазь житмөгөнгә, сары газеталарнын язудан чиста калган урыннарына яздык... Шулай, булдыра алганча, яшәдек тә инде. Шул чакта ин мониме - рухны югалтмау. Һәм, әлбәттә, кешеләр бер-берсенә ярдәм иттеләр. Бу да күпләрне хәтта үлемнән дә коткарды... Өйтеп китөргә кирәк, Халидә Сенөтулла кызына «Сугыш балалары» медален Ләмберә муниципаль районы ветераннар Советы рәисе урынбасары Рафаэль Кряков тапшырган. Бу конне тагын биш Ләмберә авылы тыл хезмәтчәне дә шундый ук бүләкне алганнар. Алар - Г.У.Казакова, М.Н.Королева, М.Я.Шитова, Ш.С.Сюбаев һәм Г.Х.Курмакаева.

Наилә НАСЫРОВА әзерләде